

روش تدریس ادبیات عربی

سید کمال طباطبائی امیری

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

- سرشناسه: طباطبائی امیری، کمال، ۱۳۳۱ -
- عنوان و نام پدیدآور: روش تدریس ادبیات عربی
- مشخصات نشر: قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۴.
- مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.؛ مصور، جدول، نمودار
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۲۸۸-۶
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیلای مختصر
- یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی:
- http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
- یادداشت: کتابنامه
- شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۸۹۲۸۹

روش تدریس ادبیات عربی

مؤلف: سید کمال طباطبائی امیری

چاپ اول: ۱۳۹۴ ش / ۱۴۳۶ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نازنجستان ● قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

- قم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (مجتیه)، نیش کوچه ۱۸، تلفکس: ۰۲۵-۳۷۸۳۹۳۰۵۹
- قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالارمه، تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵-۳۲۱۳۳۱۲۶
- قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم واحد ۲۰۸، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۳۴۰۲

pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت افراد متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد. در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی،

سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند. «جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است. «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ» با قدردانی و سپاس از فاضل ارجمند جناب آقای سید کمال طباطبائی امیری مؤلف کتاب روش تدریس ادبیات عربی و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

www.kelamb.ir

مقدمه مقون درسی پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

قرآن، به قلم و آنچه از آن تراوش نماید، سوگند یاد کرده و علم را به ذات خود شرافتمند و فخیم دانسته و از باب تا محراب، کائنات را سراسر، میدان حضور علم و عالم و معلوم خوانده است. از این رو حقیقت‌مداری اصیل‌ترین و زیباترین راز هستی و حقیقت‌طلبی، ماندگارترین و برترین گرایش آدمی است. داستان پر رمز و راز حقیقت‌جویی بشر، سرشار از تکاپوی مجاهدان و عالمانی است که در مصاف بین حق و باطل، سربلندی و شرافت ذاتی حق را نمایان ساخته‌اند.

علم برخاسته از سیرت پاک و عقل سلیم، در پرتو انوار آسمانی وحی، هم کمال انسانی، عظمت روحی و تعالی معنوی به انسان بخشیده، فکر، اندیشه و خیال او را به پرواز درمی‌آورد و هم سعادت جامعه را تأمین کرده و سطح آن را به جامعه‌ای نمونه و پیشرو ارتقا می‌بخشد.

انقلاب سراسر نور اسلامی ایران اعتلای کلمه الله و برپایی تمدن جهانی اسلام را فراروی بشر قرار داده و فروپاشی و افول تمدن‌های پوشالی مادی را نوید داده است و با اندیشه فقاهتی در اداره حکومت و نظریه مرفقی «ولایت

فقیه»، طرازی از مسئولیت‌ها و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه و روحانیت را عرضه کرد که امید و نشاط را برای تمام آزادی‌خواهان و حق‌طلبان سراسر جهان به ارمغان آورده است. در این راستا، رهبر فرزانه انقلاب (مدظله)، بر حرکت فراگیر و بسیج همه توانمندی‌ها و اراده‌ها جهت تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم و تحول در علوم انسانی و نیز یافتن راه‌های میان‌بر و دانش‌افزا تأکید ورزیده‌اند.

جامعه المصطفیٰ ﷺ العالمية، نمادی درخشان از این رسالت جهانی و همت بین‌المللی انقلاب اسلامی است که بار مسئولیت تربیت مجتهدان، عالمان، محققان، متخصصان، مدرسان، مبلغان، مترجمان، مربیان و مدیران پارسا، متعهد و زمان‌شناس را بر دوش داشته و با تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی و قرآنی و گسترش مبانی و معارف اسلامی، به نشر و ترویج اسلام ناب محمدی ﷺ و معارف بلند و تابناک مکتب اهل بیت علیهم السلام همت می‌گمارد.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفیٰ ﷺ نیز که مهم‌ترین و گسترده‌ترین مجموعه پژوهشی المصطفیٰ ﷺ است، بومی‌سازی و بازتولید اندیشه دینی معاصر متناسب با نیازها و اقتضائات عرصه بین‌الملل، تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی، گشودن افق‌های نوین فکری و معرفتی در دنیای معاصر، پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات فکری و معرفتی مخاطبان و تأمین و تدوین متون و منابع درسی و کمک‌درسی، به‌ویژه با رویکرد اسلامی‌سازی علوم و پشتیبانی علمی از فعالیت‌های سازمانی المصطفیٰ ﷺ را از جمله مأموریت‌ها و رسالت‌های خود می‌داند.

اثر علمی پیش روی نیز که به همت مؤلف محترم جناب آقای سید کمال طباطبائی، برای دوره کارشناسی رشته ادبیات عربی به عنوان متن روش تدریس ادبیات عربی تهیه و تدوین شده است، در چارچوب اهداف جامعه المصطفیٰ ﷺ، مبتنی بر

نیازهای بین المللی صورت پذیرفته و در اختیار خوانندگان محترم قرار گرفته است.
در پایان ضمن ارج نهادن به تلاش های خالصانه مؤلف محترم، از
دست اندرکاران محترم آماده سازی و انتشار این اثر ارزشمند، به ویژه همکاران
محترم انتشارات المصطفی ﷺ و همه عزیزانی که در تدوین و نشر آن نقش
داشته اند، قدردانی و سپاس به عمل می آید.

با احترام

دفتر تدوین متون درسی

پژوهشگاه بین المللی المصطفی ﷺ

ضرورت تدوین کتاب

مدرّسین محترم ادبیات عربی در ضمن نیاز به توانایی‌های علمی و مهارت‌های عمومی تدریس باید به صورت خاص به مهارت‌های ویژه تدریس زبان عربی نیز وقوف داشته باشند که در جهت تأمین این مهم در برنامه آموزشی دوره زبان و ادبیات عربی درس «روش تدریس ادبیات عربی» قرار داده شده است تا دانش‌آموختگان این دوره در کنار آشنایی با مباحث ادبی، توانایی لازم در نحوه تدریس متون ادبی را نیز به دست آورند.

در این زمینه گروه علمی تربیتی زبان و ادبیات عربی از استاد محترم جناب آقای سید کمال طباطبایی امیری که بیش از چهل سال تدریس ادبیات عربی در سطوح مختلف دارند، درخواست کرد تا مسؤولیت ارائه این درس را بپذیرند.

در کنار پذیرش این مهم ایشان اقدام به تنظیم جزوه درسی برای دانش‌پژوهان کردند که بدین وسیله از زحمات ارزشمند استاد گرامی تقدیر به عمل می‌آید و امیدوار هستیم تا این تلاش برای طلباب محترم مفید واقع شود و از صاحب‌نظران و استادان محترم نیز درخواست می‌شود تا دیدگاه‌های اصلاحی خویش را به گروه علمی تربیتی زبان و ادبیات عربی مدرسه عالی امام خمینی (ره) ارسال کنند.

سید حمید جزایری

مدیر گروه علمی تربیتی زبان و ادبیات عربی

فهرست

۱۷	..... مقدمه
۲۱	..... ۱. ایجاد انگیزه برای تدریس ادبیات عربی
۲۲	..... قرآن کریم
۲۳	..... احادیث
۲۴	..... قانون اساسی
۲۵	..... ضرورت فراگیری زبان عربی از زبان بزرگان
۲۵	..... ۱. امام راحل (علیه السلام)
۲۵	..... ۲. رهبر معظم انقلاب
۲۶	..... ۳. استاد شهید مرتضی مطهری
۲۷	..... چرا نماز را به زبان عربی می خوانیم؟
۳۱	..... ۲. طراحی آموزشی
۳۱	..... طرح درس
۳۳	..... سؤالات هفتگانه هر طرح درس
۳۴	..... طرح درس و ارکان برنامه ریزی آن
۳۵	..... حیطه شناختی
۳۵	..... حیطه عاطفی
۳۵	..... حیطه روانی - حرکتی

۳۶	اهداف جزئی، زیر مجموعه هدف کلی
۳۷	ارزشیابی در طرح درس
۴۱	۳. فرایند تدریس و ترتیب و توالی آن
۴۱	چه نکاتی را در تدریس و کلاس‌داری رعایت کنیم؟
۴۴	مراحل تدریس
۴۴	۱. فعالیت‌های مقدماتی
۴۴	۲. فعالیت‌های ضمن تدریس
۴۴	۳. ایجاد ارتباط و انگیزه‌سازی
۴۶	نمونه نثر مسجع
۴۷	نمونه لغز
۴۷	هدف از آماده‌سازی در مرحله تدریس
۴۸	مسائل مربوط به انضباط
۴۸	عوامل مؤثر در برقراری انضباط
۴۹	۱. مهارت تمرکز بخشی یا عوامل مؤثر در برقراری نظم
۴۹	۲. مهارت تمرکز بخشی
۵۰	۳. تکلیف
۵۱	الف) تکلیف تمرینی
۵۱	ب) تکلیف آماده‌سازی و آمادگی
۵۱	ج) تکلیف بسطی و امتدادی
۵۱	د) تکلیف خلاقیتی
۵۲	ختم کلاس و تدریس
۵۵	۴. روش‌های تدریس
۵۵	تعریف تدریس و روش
۵۷	تقسیم‌بندی‌های روش تدریس
۵۷	۱. روش‌های تاریخی
۵۹	۲. روش‌های مدرن
۶۱	فعالیت‌های معلم و فراگیران

۶۲	تمارین.....
۶۳	۵. انواع روش‌های تدریس و دلایل عقلی و نقلی آن.....
۶۳	دلایل عقلی و نقلی برای روش‌های تدریس.....
۶۳	۱. پرسش و پاسخ.....
۶۴	۲. روش نمایشی.....
۶۴	۳. داستان‌گویی.....
۶۴	۴. سخنرانی.....
۶۴	۵. روش تمثیلی.....
۶۵	۶. مباحثه‌ای.....
۶۵	۷. تحریر و تقریر.....
۶۵	۸. گردش علمی.....
۶۵	۹. نمایشنامه‌ای.....
۶۶	روش تدریس گروهی (بحثی، مباحثه‌ای).....
۶۶	مزایای روش مباحثه‌ای.....
۶۷	روش نمایشنامه‌ای (ایفای نقش).....
۶۷	امتیازات روش ایفای نقش.....
۶۷	روش پرسش و پاسخ.....
۶۹	شرایط و خصوصیات پرسش.....
۶۹	هدف از روش پرسش و پاسخ.....
۷۰	روش قصه‌گویی.....
۷۱	روش ساخت‌گرایی.....
۷۱	۱. دانش و مهارت در خلاقیت.....
۷۲	۲. انگیزه درونی در خلاقیت.....
۷۲	۳. تفکر خلاق در خلاقیت.....
۷۲	راهبردهای این مرحله.....
۷۵	۶. نمونه طرح درس اجرایی از جامد و مشتق.....
۷۵	بکار بردن روش تدریس (سمعی و بصری) برای ارائه روش فعال و تلفیقی.....

۷۶	روش های تدریس فعال.....
۷۶	۱. روش نمایشنامه ای (ایفای نقش).....
۷۷	۲. روش ساخت گرابی.....
۷۸	۳. روش تدریس بارش مغزی (فکری).....
۷۸	الف) خلاقیت و تولید اندیشه.....
۷۸	ب) قضاوت و ارزشیابی.....
۷۹	۴. روش قصه گویی.....
۸۰	نمونه طرح درس و تدریس مبحث جامد و مشتق.....
۸۳	۱. تعریف مشتق.....
۸۳	۲. تعریف جامد.....
۹۱	۷. آشنایی با یک روش انفرادی (مطالعه).....
۹۱	دعای مطالعه.....
۹۱	معنای لغوی مطالعه.....
۹۲	معنای اصطلاحی مطالعه.....
۹۲	اهمیت و ضرورت مطالعه.....
۹۴	نمونه ای از روش مطالعه پس ختام.....
۹۴	سؤال کردن.....
۹۵	خواندن.....
۹۵	تفکر.....
۹۵	حفظ کردن.....
۹۵	مرور کردن.....
۹۶	تمارین.....
۹۷	۸. کارگاه تدریس و شیوه نمودار صرفی و نحوی.....
۹۷	کارگاه آموزشی.....
۹۹	روش کارگاهی.....
۱۰۰	روش تدریس نموداری صرف و نحو.....
۱۲۳	۹. کارگاه تدریس و شیوه آموزش مکالمه با تصاویر و جداول.....
۱۲۳	روش تدریس کارگاهی.....

۱. نمونه روش تدریس کارگاهی مکالمه ۱۲۵
۲. نمونه روش تدریس کارگاهی اعداد ۱۳۷
۳. نمونه روش تدریس کارگاهی فن ترجمه ۱۳۹
۴. نمونه روش تدریس کارگاهی فن ترجمه و تحلیل صرفی ۱۴۰
۵. نمونه روش تدریس کارگاهی ترجمه و مفهوم ۱۴۱
۶. نمونه روش تدریس کارگاهی معادل‌سازی در فارسی و عربی ۱۴۳
۱۰. کلید متون؛ معرفی کتاب‌های مرجع (لغت‌شناسی) ادبیات عربی و قرآن و حدیث با روش
سمعی و بصری ۱۴۷
۱. المَعْجَمُ الْمُفَهَّرُ لآلِفَاظِ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ وَ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ ۱۵۰
۲. المَعْجَمُ الْوَسِيطُ ۱۵۱
۳. فرهنگ جلدید عربی به فارسی ۱۵۲
۴. مفردات فی غریب القرآن مشهور به مفردات راغب ۱۵۳
۵. فرهنگ الفبایی الرائد ۱۵۴
۶. مجمع البحرين ۱۵۵
- کتابنامه ۱۵۹

مقدمه

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
هر کتاب درسی مجموعه‌ای از اجزای هدفمند و برنامه‌های نظام یافته است
که برای تحقق اهداف خاص گرد هم آمده‌اند و مقاصدی را پیگیری می‌کنند که
روش‌های خاص و ویژه‌ای را برای اجرا اقتضا می‌کند و اطلاع از آن برای
دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت و مدرّسان در تحقق هر چه بیشتر و اعتلای
امر یادگیری ضروری است.

پدید آمدن این اثر را ناشی از الطاف الهی و ثمره تجارب گذشته‌ای می‌دانم که
موجبات کسب آن را استادان و همکاران دانشگاهی و مراکز تربیت معلم و داوری
جشنواره‌های تدریس برتر فراهم آورده‌اند.

این کتاب مطابق با اهداف آموزشی و سرفصل مصوب شورای عالی
برنامه‌ریزی به حضورتان تقدیم می‌شود که تدریس آن با روشی سمعی و بصری
بیش از دویست اسلاید با برنامه «power point» آماده شده است و در کلاس
فناوری تدریس می‌شود و برای سهولت دستیابی فراگیران محترم اقدام به تهیه
این کتاب شد که جا دارد، از همه عزیزان گروه آموزشی ادبیات عربی مدرسه
عالی امام خمینی رحمته‌الله، جامعه المصطفی رحمته‌الله العالمیه به‌خصوص از مساعدت

حجت الاسلام و المسلمین جزایری سیاست‌گذاری کنم.

باید درباره چگونگی تدریس عربی با مشخص کردن هدف آموزشی عربی، راه‌هایی را که در کوتاه‌ترین مدت و با آسان‌ترین طریق حصول محصول را محقق کند، بیابیم. روش کار باید با فرهنگ فراگیر و ذوق و نیاز وی سازگار باشد تا موجب شور و شوق و علاقه شود و پیمودن این راه نسبتاً طولانی در نظرش آسان و خوشایند جلوه کند.

هدف اصلی آن این است که فراگیر، به انسانی پرتلاش و دقیق و عمیق تبدیل شود و دارای ذهنی خلاق و اندیشه‌ای بارور و در درجه اول در فهم معانی قرآن و روایات و ادعیه‌ای که با آن سروکار دارد، توانا شود و تحود، لطف و زیبایی این اقیانوس‌های معرفت و جمال را دریابد؛ لذت راز و نیازها و معنی عشق عارفانه را حس کند تا دلش طعم زلال معرفت را بچشد و جانش از فروغ تابناک حکمت شعله‌ور شود و پس از آن بتواند از متون عربی مرتبط با معارف اسلامی استفاده کند. زبان عربی جلوه زیبایی کلام خدا و زبان وحی و زبان قرآن است و خداوند برای نجات انسان‌ها از گمراهی و ضلالت به وسیله آن با خلقتش سخن می‌گوید. زبان عربی زبان یک قوم نیست؛ زبان اسلام است. هدف ما از یادگیری این زبان فهم و درک فرهنگ و آئین این مرز و بوم و پی‌بردن به میراث گران‌بهای تمدن اسلامی است.

اصلی‌ترین هدف آموزش زبان عربی فهم متون دینی است. این کتاب بر اساس سرفصل مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی تدوین شده که هدف آن آشنایی با فن تدریس و چگونگی مباحث ادبی در گرایش‌های صرف و نحو و تجزیه و ترکیب است؛ علاوه بر آن پیش‌نیاز این واحد درسی یعنی گذراندن تجزیه و ترکیب نیز لحاظ شده است و نمونه تدریس کارگاهی از فروع آموزش زبان عربی (مکالمه، صرف و

نحو، فن ترجمه و مفهوم، علم لغت و...) در این کتاب آمده است.

معلمی معجونی از علم و تجربه و هنر است. برخی اعتقاد دارند که هنر معلم در طراحی آموزشی است؛ لذا بخش اول این کتاب به روش تدریس عمومی و طراحی آموزشی اختصاص دارد و در بخش دوم نیز روش تدریس ادبیات عربی خواهیم پرداخت که از روش‌های تدریس فعال به‌ویژه روش تدریس کارگاهی استفاده شده و با بیش از ۳۰ نمودار صرفی و نحوی جهت یادآوری و خلاصه‌گویی با توجه به مرحله روش کارگاهی، یعنی درس کوتاه معلم در کتاب آمده و نمونه‌هایی از تدریس و آموزش مکالمه در قالب جداول و تصاویر برای ایجاد تنوع و ذوق و خلاقیت در فراگیران و فن ترجمه و مفهوم از شیوه تجلی قرآن و حدیث در ادبیات فارسی استفاده شده است.

این کتاب شامل ده فصل برای ۱۶ جلسه درسی است. در ابتدای هر فصل، برخی از اهداف آن ذکر و در انتها سؤالاتی مطرح شده است که یقیناً پاسخ به آن باعث تثبیت یادگیری و استحکام آموخته‌ها و حلقه اتصال آموخته‌های محیط آموزشی و کاربری‌های عملی در زندگی روزمره خواهد بود، ان شاء الله.

فصل اول برای ایجاد انگیزه درس ادبیات عربی و فصل دوم طراحی آموزشی و ضرورت بهره‌گیری از طرح درس می‌باشد. در فصل ششم طرح درس اجرایی و کاربردی از موضوع صرفی جامد و مشتق دو نمونه تنظیم شده است. فصل هشتم نهم آن نمونه تدریس کارگاهی و تدریس عملی کلاس است و فصل دهم «کلید متون» با تصویر و مختصر معرفی از کتب لغت عربی مرجع، جهت استفاده از متون عربی و تحقیق فراگیران تدوین شده است.

سید کمال طباطبایی امیری

تابستان ۱۳۹۰